

FOLKHÄLSONYTT

Juni 2021

Krönika

Barn som upplever våld hemma

Det har aldrig pratats så mycket om våld i nära relationer som det har gjorts under den här våren. Men vad är våld i nära relationer? Det kännetecknas oftast av att den utsatta har en nära relation till och ofta starka känslomässiga band till förövaren. Det kan både vara en nuvarande parrelation eller med en tidigare partner. Våld i nära relationer är ofta ett mönster av handlingar som kan vara allt ifrån subtila handlingar till grova brott. Mer konkret är det allt ifrån att bli förlöjligad till att utsättas för våldtäkt eller allvarliga hot. Det är ofta kombinationer av fysiskt, sexuellt och psykiskt våld.

Vanligast är mäns våld mot kvinnor, men även barn drabbas. Ungefär 10 procent av alla barn i Sverige har någon gång upplevt våld i hemmet. Det är drygt 200 000 barn som någon

”10 procent av alla barn i Sverige har någon gång upplevt våld i hemmet”

gång sett sin förälder blivit fysiskt eller psykiskt misshandlad, eller själva fått tagit emot slag eller kränkningar. Samtidigt finns det ett stort mörkertal när det gäller brott mot barn inom en familj.

De barn som upplevt våld i hemmet utvecklar olika symtom som kan uppträda i olika kombinationer som till exempel ilska, koncentrations- och sömnsvårigheter, magont och svårigheter med att hantera kompisrelationer.

Våldet gick inte i karantän under pandemin. Den sociala distanseringen har inneburit påfrestningar för många familjer. Hos Bris har det skett en påtaglig ökning av samtal om familjekonflikter. Barn har beskrivit hur vuxnas mående försämrats till följd av pandemin, och att fysiskt och psykiskt våld har ökat. Samtidigt har barn beskrivit att det har varit svårare att hålla sig hemifrån. Bris menar att baserat på tusentals samtal till dem från barn, forskning och rapporter så framgår det att pandemin har medfört påfrestningar i barns liv och har förstärkt en redan existerande utsatthet hos många barn.

Den 26 maj beslutade riksdagen om en ny lag som innebär att från den 1 juli 2021 kan en person som begår en brottslig gärning mot en närstående även dömas för barnfridsbrott om det bevitnas av ett barn. Detta innebär att det blir straffbart att utsätta ett barn i en nära relation för att se eller höra exempelvis vålds- och sexualbrott.

Vi alla behöver vara uppmärksamma på tecken på våld i nära relationer, både i yrkeslivet men även som privatperson. Inget barn ska behöva bevittna våld, vara oroliga när de är hemma eller rädsla för att förlora den ena föräldern. Vi alla har ett ansvar att agera när vi misstänker att ett barn far illa av en närstående. Det gör skillnad för det enskilda barnet, och bidrar till ett tryggare liv.

Lisa Max & Sofie Hedberg
Folkhälsoutvecklare

Olika typer av våld i nära relationer

Fysiskt våld. Det kan vara knuffar, att bli fasthållen, dragen i håret, slagen eller sparkad.

Sexuellt våld. Våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar, alternativt sexuella handlingar som den utsatte inte vågar att säga nej till räknas också till sexuellt våld.

Psykiskt våld. Direkta eller indirekta hot eller förlöjligande. Även våld eller hot om våld mot husdjur kan räknas till den psykiska utsattheten.

Social utsatthet. Frihetsinskränkningar som isolering genom att bli hindrad från att träffa släkt och vänner eller att delta i sociala aktiviteter.

Materiell eller ekonomisk utsatthet. Personliga tillhörigheter slås sönder eller förstörs avsiktligt. Kan även innebära att en part i en nära relation förmås skriva under papper som får negativa konsekvenser för densamme.

Källa: SKR

Under 2020

Anmäldes 16 461 misshandelsfall mot kvinnor inom nära relationer. 13 kvinnor dödades av sin partner eller en person som de tidigare haft ett förhållande med. Var fjärde ung kvinna, mellan 16 och 24 år, utsattes för våld i en nära relation och anmälningarna om våldtäkt inomhus mot kvinnor ökade med 10 procent.

Källa: Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Huskurage

Vad görs i Sydnärke kopplat till våld i nära relationer (VINR)?

Arbetet på regional nivå

Länsstyrelsen stöttar kommunerna i arbetet med jämställdhet, utifrån jämställdhetspolitiskt mål där delmål 6 är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Länsstyrelserna har ett särskilt ansvar för den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. En ny regional strategi kring jämställdhet är på gång.

Projekt mäns våld mot kvinnor, VINR 2021 Sydnärke

Syftet är att arbeta länsövergripande med frågor gällande mäns våld mot kvinnor, VINR, i Sydnärke och i norra Örebro län för att skapa långsiktiga strukturer inom den kommunala verksamheten. Övergripande projektmål är att stärka samverkan mellan länsdelarna gällande VINR och att genom kompetenshöjande insatser stärka personal som möter barn och unga.

VINR-nätverk Sydnärke (samordnas av folkhälsoteamet)

I nätverket finns representanter från socialförvaltningen/socialtjänsten. Syftet är att underlätta erfarenhetsutbyte och samverka mellan kommunerna.

RFSU-projekt med fokus på sexualundervisning genom samtycke och våld i ungas relationer

RFSU ska arbeta med sexualundervisning för att förebygga våld i ungas nära relationer. Detta kommer att startas som ett pilotprojekt där två skolor från Sydnärke är deltagande, Lekebergsskolan samt Sjöängsskolan.

Viktig information

19 augusti. Utbildningspass om våldspreventivt arbete i förskolan med Nina Rung ([läs mer här](#))

20 augusti. Utbildningsdag om våld i ungas nära relationer (Nina Rung deltar på eftermiddagen) ([läs mer här](#))

Under hösten kommer fler utbildningar och tillfällen att erbjudas inom området, [läs mer här](#).

[Dör för dig](#) – UR:s minidramaserie för gymnasieungdomar

[1177](#) – Att bli utsatt för våld i nära relationer

[Beslut](#) – Det ska bli straffbart att låta barn bevittna våld